

Temps de collita

Antonio Delfini és un narrador italià poc conegut que va morir al començament dels anys seixanta. El seu llibre més important és el recull de contes *Il ricordo della basca* al qual l'autor va afegir una llarga introducció programàtica que, amb el seu vigor, adquireix la força d'un relat més, possiblement el millor de tot el volum.

Valgui l'exemple italià per endinsar-se en el darrer volum de Jordi Sarsanedas. L'incipit de «*Jam Session*», el primer text del recull, ens avisa que «això no és un conte». Després, l'autor ens explica la seva trobada amb Artie Shaw, amb la intenció d'escriure a quatre mans un guió cinematogràfic. Qui sap si aquesta revelació tardana no ha estat estimulada per un article d'Emili Teixidor que, al final de 2004, des de les planes de l'*Avui*, recordava que Sarsanedas «treballava amb l'Artie Shaw (...) en un guió cinematogràfic que mai no va arribar a rodar-se». I vaticinava: «potser algun dia Jordi Sarsanedas explicarà la trobada i afegirà un mite mític als seus mites». Tanmateix, no és l'anècdota el que importa, sinó el títol d'aquest relat, que remet a la voluntat de mantenir la cohesió entre les parts del llibre com si es tractés d'una *performance* jazzística. La pregunta que domina aquest relat introductori, «*May I join in?*», amb referència al llistat dels grans autors de la literatura (de Calders a Kafka, d'Espriu a Maupassant) pot recordar, a un lector atent de la producció sarsanediana, una de les novel·les més incompreses del panorama català, *El martell*, de 1956, perquè el protagonista narrador declarava lectures diverses, amb una nòmina que oscil·lava entre Tolstoi i Balzac. Mig segle després, el mateix autor ja no mira a la literatura amb els ulls del nouvingut, sinó que demana, amb cortesia i timidesa, un lloc que ocupar.

Ara bé, és cert que ningú negaria al flamant premi Ciutat de Barcelona 2005 la plaça que es mereix; però, a l'hora de dedicar-li una anàlisi més aprofundida, el cor de les veus que abans teixien elogis es torna de sobte exigü, amb un nombre de baixes francament sospitós. Entrem, llavors, dintre aquestes variacions cromàtiques per esbrinar els colors primaris de la paleta del pintor. Al costat de la introducció, caldrà col·locar el conte següent, «Correctament vestit de frac». Ens hi empeny la imatge del piano, tot i que la força de la narració rau en la presència de l'escriptor-titellaire que

---

Jordi Sarsanedas
Una discreta venjança
Edicions 62, Barcelona, 2005
107 pàgs.

---

mou i anomena els seus personatges. D'aquí s'obre la porta a la reflexió sobre els mecanismes narratius i el mateix llenguatge. De fet, a vegades la paraula, l'expressió o el nom que dona lloc a una narració és tractat com si fos una presència tangible, i té la mateixa funció d'un correlat objectiu. En aquest sector, hi inclouem narracions com «*Setting shot*, un colobrot» o «*Viola*». En altres casos, el llenguatge només remet a si mateix, i ens trobem davant de les *boutades* del conte que dona títol al llibre, o d'«Euro-peus i euro-mans», o del díptic format per «*Sota el somriure*» i «*Joià, per què?*» —que abandera una perspectiva explícitament religiosa. I no m'estic de remarcar que, si el poeta Sarsanedas té en la religió un dels puntals de la seva producció, el narrador, en canvi, la fa servir amb parsimònia i obté els seus millors resultats en l'absència o en la

interiorització de l'element diví. De fet, la majoria de les vegades és en la relació dinàmica *realia/mirabilia* que la dimensió ontològica d'aquesta narrativa enfonsa les seves arrels. És emblemàtic, en aquest sentit, el conte «Ésser d'un segle». Comença amb la pregunta «Qui no és d'aquest segle?», i es conclou amb un seguit d'interrogacions que la neguen de manera peremptòria («Ser d'un segle o d'un altre, què vol dir? Que potser vol dir alguna cosa?»). Al mig, un record, gairebé una postal que, tot endinsant-nos en un passat empíric, ens convida a posar-lo en crisi en el moment d'imaginar-ne la continuació. Abans del final, una frase composta per un únic verb, «fantasiejo», mereix ser subratllada, ja que tornarem a trobar el mateix mot al conte «*Faula*», on el petit retrat de la infància passa, metafòricament, a través del vidre d'una finestra, i és descrit com si la veu narradora estigués fullejant un àlbum de fotos familiars.

Generalment, els mecanismes que acabo de treure a la llum troben suport en les divagacions de la memòria contra el present, com ara a «*Radio Verdad*» (que em sembla tenir més que un punt de contacte amb «*Fer el cim*», la narració que la precedeix), «*L'aeroplà de la xarranca*», «*Balandrin-balandran*» o «*Estimada Laia*». És menys freqüent, en canvi, que l'especulació domini tot el relat, com ara s'esdevé a «*La dreta a l'esquerra*» i «*Consideracions elementals*», que demostren que, a les lletres catalanes, encara existeix un racó on la creació narrativa es pugui contaminar amb el pensament.

Tot i amb tot, em sembla que el llibre queda ben exemplificat a partir de dues narracions: «*Vocació tardana*» i «*Dos cavalls*». La primera és la confessió d'un desig criminal que no arriba a realitzar-se, la segona una reflexió sobre la falsa innocència de les paraules, amb la imatge de dos cavalls que segueixen un cotxe fins a l'accident i a l'incendi final, una escena en què hi pot haver alguna reminiscència d'un quadre de Giorgio de Chirico. «La veritat —ens diu l'autor a la darrera pàgina— no depèn pas de la versemblança». *Una discreta venjança* és un viatge d'anada i de tornada des del món màgic dels *Mites* fins a les confluències amb l'existencialisme. Un magnífic paradigma de tota l'obra narrativa de Jordi Sarsanedas.

